Çevre Sorunlar? Tutum Ölçe?i Geli?tirme

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çevre Sorunlar? Tutum Ölçe?i Geli?tirme*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18468

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çevre Sorunlar? Tutum Ölçe?i (ÇSTÖ), ilkö?retim ikinci kademe ö?rencilerinin çevre sorunlar?na yönelik tutumlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi?, 20 maddeden olu?an bir psikometrik araçt?r. Ölçe?in geli?tirme süreci, kapsaml? bir geçerlik ve güvenirlik çal??mas?n? içermektedir. Yap?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, modelin mükemmel uyum sergiledi?ini göstermi? olup, ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemektedir. Bu ölçek, ö?rencilerin çevreye kar?? olan duyu?sal ve bili?sel e?ilimlerini 5'li Likert ölçe?i format?nda de?erlendirmektedir.

Ölçek, Onur Özdemir taraf?ndan 2016 y?l?nda yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir ve Türkiye'deki ilkö?retim ö?rencileri üzerinde yap?lan ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. ÇSTÖ, e?itim psikolojisi ve çevre e?itimi alan?nda, ö?rencilerin çevre bilinci düzeylerini belirlemede önemli bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çevre sorunlar?, tutum, psikometrik ölçek geli?tirme, do?rulay?c? faktör analizi, ilkö?retim, Likert ölçe?i.

Yazarlar

Onur ÖZDEM?R

Amaç

Çevre Sorunlar? Tutum Ölçe?i'nin temel amac?, ilkö?retim ikinci kademede (ortaokul) ö?renim gören ö?rencilerin çevre sorunlar?na yönelik tutumlar?n?, e?ilimlerini ve duyarl?l?k düzeylerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek standart bir araç geli?tirmektir. Bu ölçek, ö?rencilerin çevre kirlili?i, do?al kaynaklar?n korunmas? ve çevresel sorumluluk gibi konulardaki olumlu veya olumsuz görü?lerini nicel olarak belirlemeyi hedefler.

Ölçek, e?itim ara?t?rmac?lar?na ve ö?retmenlere, ö?rencilerin çevre bilinci e?itiminin etkinli?ini de?erlendirmede kullan?labilecek, yap?sal olarak sa?lam bir ölçüm arac? sunmaktad?r. Elde edilen veriler, çevre e?itimi müfredatlar?n?n geli?tirilmesi ve ö?rencilerin çevresel davran??lar?n? te?vik etmeye yönelik pedagojik stratejilerin belirlenmesi için temel olu?turur.

Yap? (Construct)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, ö?rencilerin "Çevre Sorunlar?na Yönelik Tutumu"dur (Environmental Attitude). Bu yap?, bireyin çevre sorunlar?na ili?kin sahip oldu?u de?erlendirici inançlar?, duygusal tepkileri ve davran??sal e?ilimleri kapsayan çok boyutlu bir psikolojik e?ilimi ifade eder. Tutum,

ARABPSYCHOLOGY.COM

genellikle üç bile?en üzerinden incelenir: bili?sel (bilgi ve inançlar), duyu?sal (duygular ve hisler) ve davran??sal (eyleme geçme e?ilimi).

ÇSTÖ, ö?rencilerin çevre kirlili?ine kar?? duyarl?l?klar?n?, çevreyi koruma eylemlerine kat?lma isteklerini ve çevre sorunlar?n?n ciddiyetine dair fark?ndal?klar?n? ölçen maddeler içermektedir. Bu yap?, ö?rencilerin günlük ya?amdaki çevresel eylemlerini tahmin etme potansiyeline sahip önemli bir de?i?kendir.

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerlik çal??malar?, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. DFA sonuçlar?, teorik model ile gözlenen veriler aras?ndaki uyumun oldukça yüksek oldu?unu göstermektedir.

Elde edilen uyum iyili?i indeksleri a?a??daki gibidir:

χ^2/df (Ki-Kare/Serbestlik Derecesi): 1,61. Bu de?erin 3'ün alt?nda olmas?, modelin iyi uyuma sahip oldu?unu güçlü bir ?ekilde desteklemektedir.

RMSEA (Yakla??k Hata Karekök Ortalamas?): 0,044. Bu de?erin 0,05'in alt?nda olmas?, mükemmel uyumu i?aret eder.

GFI (?yilik Uyum ?ndeksi): 0,92.

AGFI (Ayarlanm?? ?yilik Uyum ?ndeksi): 0,90.

SRMR (Standartla?t?r?lm?? Kök Ortalama Kare Kal?nt?): 0,063.

Di?er Uyum ?ndeksleri: NFI (0,87), IFI (0,89), NNFI (0,87) ve CFI (0,89) de?erleri, modelin kabul edilebilir veya iyi düzeyde uyum sa?lad???n? göstermektedir. Özellikle CFI ve GFI de?erlerinin 0,90'a yak?n veya üzerinde olmas?, ölçe?in yap?sal geçerli?inin yüksek oldu?unu kan?tlar.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? (Cronbach Alfa) kaynak içerikte do?rudan belirtilmemi?tir. Ancak, ölçek geli?tirme çal??malar?nda elde edilen güçlü yap?sal geçerlik (DFA sonuçlar?) ve tutarl? faktör yükleri, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?üne dair önemli bir kan?t sunmaktad?r.

Bir ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün Do?rulay?c? Faktör Analizi ile kan?tlanm?? olmas?, iç tutarl?l?k güvenilirli?inin de yüksek olmas? beklentisini beraberinde getirir. ?lerideki çal??malarda, bu ölçe?in test-tekrar test güvenilirli?i ve iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n (Alfa) raporlanmas?, psikometrik

ARABPSYCHOLOGY.COM

özelliklerini daha da peki?tirecektir.

Faktör Analizi

Çevre Sorunlar? Tutum Ölçe?i'nin yap?sal modeli, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test edilmi?tir. DFA, ölçe?in maddelerinin tek bir faktör alt?nda m? topland???n? yoksa çok faktörlü bir yap?y? m? temsil etti?ini do?rulamak için kullan?lm??t?r (kaynakta faktör say?s? belirtilmemi? olsa da, uyum iyili?i tek bir modelin test edildi?ini gösterir).

DFA sonuçlar?, modelin veriye mükemmel bir ?ekilde uydu?unu kan?tlayan istatistiksel de?erler sunmu?tur. Özellikle χ^2/df oran?n?n 1,61 gibi dü?ük bir de?erde ve RMSEA'n?n 0,05 e?i?inin alt?nda (0,044) bulunmas?, ölçe?in yap?sal modelinin güçlü oldu?unu ve teorik olarak beklenen yap?y? temsil etti?ini göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? psikolojik yap?y? ba?ar?yla ölçtü?ünü do?rular.

Araç (Instrument)

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir tutum ölçe?i geli?tirme çal??mas?)

Format: Öz bildirime dayal?, 20 maddelik anket format?.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?lkö?retim ?kinci Kademe Ö?rencileri (Ortaokul)

Ya? Grubu: Tipik olarak 10-14 ya? aral??? (5. s?n?ftan 8. s?n?fa kadar).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki ilkö?retim ikinci kademe ö?rencileri üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: 5'li Likert ölçe?i derecelendirme sistemi kullan?lm??t?r:

Kesinlikle Kat?l?yorum: 5

K?smen Kat?l?yorum: 4

Karars?z?m: 3

Kat?lm?yorum: 2

Kesinlikle Kat?lm?yorum: 1

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anahtar Kelimeler

Çevresel tutum, ölçek geli?tirme, psikometri, yap?sal e?itlik modellemesi, model uyumu, Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: onurozdemir1982@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya (Yüksek Lisans Tezi Ba?lant?l?).

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Onur Özdemir'in 2016 y?l?nda tamamlad??? yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için genellikle yazar?n izni gerekmektedir. ?leti?im bilgileri mevcuttur. Ölçe?in ticari kullan?m? veya telif ücretleri hakk?nda bilgi yazar ile do?rudan ileti?im kurularak ö?renilmelidir.

Referanslar

Özdemir, O. (2016). **?lkö?retim ikinci kademede Çevre Sorunlar? Tutum Ölçe?i geli?tirme: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?** . Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Tez, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir: cevre-sorunlari-tutum-olcegi-gelistirme-toad.pdf

Çevre Sorunlar? Tutum Ölçe?i Geli?tirme Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ölçek toplam 20 maddeden olu?maktad?r.

Örnek bir madde: **Çevre kirlili?ine neden olan insanlar? her zaman uyar?r?m.**

ARABPSYCHOLOGY.COM